

Uitvoering jeugdhulp op koers?

Kinderen moeten veilig en gezond kunnen opgroeien. Als dat (even) niet goed gaat, kan een gezin jeugdhulp krijgen. De gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor het inkopen en uitvoeren van de jeugdhulp. Zij kregen vanuit het rijk de opdracht mee de hulp beter, efficiënter, effectiever (lees: goedkoper) en dicht bij huis te regelen. Nu, ruim vier jaar later, heeft de RKC onderzocht hoe Ede er voor staat: zijn de doelen bereikt?

Wat wil de gemeente Ede met jeugdhulp?

In het Jeugdbeleid van de gemeente staat beschreven wat Ede belangrijk vindt op het gebied van gezondheid, opgroeien, ontwikkeling en de ondersteuning die daarbij past. Het gaat onder andere over (passend) onderwijs, preventie, veiligheid en één aanspreekpunt voor een gezin dat hulp krijgt. De gemeente doet dit niet alleen, maar in samenwerking met organisaties zoals Opella en Malkander en andere (regio)gemeenten.

Hoe ziet de uitvoering er uit?

De gemeente ziet drie niveaus van jeugdhulp:

- vrij toegankelijke, algemene basisvoorzieningen zoals het wijkteam, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de huisarts;
- lichte - kortdurende - ondersteuning, bijvoorbeeld tijdelijke hulp bij het opvoeden of het inschakelen van een vertrouwenspersoon;
- specialistische jeugdhulp, bijvoorbeeld van een psychiater of opname in een instelling.

In het segment - dure - specialistische hulp is er opvallend veel keus en aanbod. Dat geldt niet voor de twee andere hulpniveaus. Het aanbod hierin is een stuk beperkter.

Of iedereen de juiste ondersteuning krijgt is lastig te zeggen. Tijdens het onderzoek is in ieder geval niet naar boven gekomen dat iemand die hulp nodig had, deze niet heeft gekregen.

Effectief en efficiënt?

De gemeente heeft in haar beleidsnota (bijna) geen meetbare doelen en streefwaarden opgeschreven. Ook ontbreken in een aantal gevallen actuele cijfers en gegevens. Hier wordt aan gewerkt. Wel zijn er twee zaken die opvallen. De meeste gezinnen krijgen jeugdhulp (toegang) via de huisarts of een andere instelling. Slechts een derde van de verwijzingen naar jeugdhulp loopt via de gemeente. Dit maakt het voor de gemeente lastig om grip te hebben/krijgen op haar eigen doelstellingen. Bovendien is sprake van een overschrijding van het budget: er wordt substantieel meer geld uitgegeven dan eerder gedacht. De kosten voor jeugdhulp zijn van € 22 miljoen in 2015 gestegen naar € 31 miljoen in 2018. Redenen die hiervoor genoemd worden zijn: er zijn meer jongeren met een hulpvraag in beeld en er is te weinig aanbod voor lichtere vormen van jeugdzorg, waardoor jongeren langer dan nodig dure specialistische zorg krijgen.

Ruimte voor verbetering

De RKC ziet dat het jeugdhulpstelsel ingewikkeld en complex is. En er is nog veel te doen. Om de situatie te verbeteren doet de commissie een aantal aanbevelingen.

- Verplaats de focus naar algemeen toegankelijke, goedkopere hulpvormen.
- Verricht een onderzoek naar de manier waarop verwijzingen plaatsvinden. Wanneer dit inzichtelijk is, kan de gemeente kijken hoe zij haar eigen rol hierin kan versterken om meer grip te krijgen op de toegang van de jeugdzorg.
- Zet nadrukkelijk in op kostenbeheersing. Hierbij is de kritische blik van de gemeenteraad belangrijk.
- Maak trends en ontwikkelingen nog beter inzichtelijk door systematisch te evalueren.
- Stel concrete inhoudelijke en financiële kaders vast. Maak hiervoor procesafspraken met de gemeenteraad.